UMBERTO ECO

Dünya Edebiyatı / Roman

Kraliçe Loana'nın Gizemli Alevi

DK

Kraliçe Loana'nın
Gizemli Alevi

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Baudolino
Güzelliğin Tarihi
Çirkinliğin Tarihi
Prag Mezarlığı
Yengeç Adımlarıyla
Düşman Yaratmak
Sıfır Sayı
Efsanevi Yerlerin Tarihi

KRALİÇE LOANA'NIN GİZEMLİ ALEVİ

Orijinal adı: La Misteriosa Fiamma della Regina Loana
© RCS Libri S.p.A, Milano, Bompiani, 2004
Yazan: Umberto Eco
İtalyanca aslından çeviren: Şemsa Gezgin

Türkçe yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
1. baskı / Ekim 2005
13. baskı / Mayıs 2016 / ISBN 978-605-09-3419-9
Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer
Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi. A Blok Kat: 2
34310 Haramidere-İstanbul
Tel. (212) 412 17 00
Sertifika no: 12026

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Kraliçe Loana'nın Gizemli Alevi

Umberto Eco

Çeviren: Şemsa Gezgin

Doğan Kitap

İçindekiler

Kaza 9

1 Ayların en acımasızı 11

2 Yaprakların hışırtısı 35

3 Belki birileri seni solduracak 51

4 Şehirde dolaşıyorum tek başıma 69

Kâğıttan bir hafıza 83

5 Klarabel'in Hazinesi 85

6 Nuovissimo Melzi 93

7 Bir tavan arasında sekiz gün 119

8 Radyo 160

9 Ama Pippo bilmiyor 178

10 Simyacının kulesi 211

11 Orada, Capocabana'da 225

12 Şimdi düzelecek 254

13 Solgun küçükhanım 268

14 Üç Gül Oteli 290

Οι νοστοι 295

15 Sonunda geri döndün, arkadaşım sisli hava 297

16 Rüzgâr uğulduyor 319

17 Tedbirli Genç 370

18 Güzelsin güneş gibi 395

Alıntıların ve resimlerin kaynakçası 437

Kaza

1

Ayların en acımasızı

"Adınız ne peki?"
"Bir dakika, dilimin ucunda."

Her şey böyle başladı.

Sanki derin bir uykudan uyanmıştım, ama hâlâ sütümsü bir grilikte sallanıyordum. Ya da henüz uyanmamış, rüya görüyordum. Tuhaf bir rüyaydı, görüntü yok, ama ses vardı. Sanki gözüm görmüyor da, neler görmem gerektiğini söyleyen sesler duyuyordum. Ve bu sesler bana, kanallar boyunca manzarayı bozan dumanlar dışında henüz hiçbir şey görmediğimi söylüyorlardı. Brugge, demiştim kendime, Brugge'deydim, hiç ölü kent Brugge'ye gitmiş miydim? *Sisin düşsel bir buhur gibi kuleler arasında dalgalandığı yer mi? Sisin kenarları aşınmış bir duvar halısı gibi binaların cephelerinden sarktığı, krizantemler açmış bir mezar gibi gri ve hüzünlü bir kent...*

Ruhum lambaların değişken sisine dalmak için tramvay camlarını siliyordu. Sis, el değmemiş kız kardeşim benim... Kalın, donuk, gürültüleri saran ve şekilsiz hayaletler yaratan bir sis... Sonunda dipsiz bir uçurumun kenarına geliyor, devasa bir siluet görüyordum, kefene sarılı, yüzü lekesiz kar beyazı. *Adım Arthur Gordon Pym.*

Sisi çiğniyordum. Hayaletler yanımdan geçiyor, kaybolu-yorlardı. Uzaklarda gaz lambaları, bir mezarlıktaki işe yaramayan ateşler gibi ışıldıyordu...

Biri sessizce yanımda yürüyor, sanki ayakları çıplak, ökçesiz, ayakkabısız, sandaletsiz yürüyor, bir sis tabakası yanağı-

mı yalıyor, bir sarhoş sürüsü ileride, feribotun içinde bağırıyor. Feribot mu? Bunu söyleyen ben değilim, sesler.

Sis küçük kedi pençeleriyle geliyor... Sanki yavaş yavaş dünyayı ele geçiren bir sis vardı.

Yine de ara sıra gözlerimi açar gibi oluyor ve parıltılar görüyordum. Sesler duyuyordum: "Tam komada denemez, Hanımefendi... Hayır, ansefalografiye bakmayın, lütfen... Tepki veriyor..."

Biri, gözüme bir ışık tutuyordu, ama ışıktan sonra yeniden karanlık oluyordu. Bir yerlerime bir iğne battığını hissediyordum. "Gördünüz mü hareket var..."

Maigret öyle yoğun bir sise dalar ki bastığı yeri bile göremez... Sis insan şekilleriyle kaynaşır, yoğun ve gizemli bir yaşamla dolar. Maigret mi? Basit, sevgili Watson, şu on küçük zenci, Baskerville'lerin köpeği siste kayboluyor.

Gri duman perdesi grimsi tonlarını yavaş yavaş yitiriyordu. Suyun sıcaklığı çok artmış, sütümsü renk hiç olmadığı kadar yoğun bir hal almıştı... Sonra bir çavlanda, bizi yutmak için iyice açılmış kocaman bir uçuruma doğru sürüklenmiştik.

Çevremde konuşan insanları duyuyordum, bağırmak, onlara orada olduğumu söylemek istiyordum. Sürekli bir uğultu vardı, keskin dişli, işe yaramaz makineler tarafından yutuluyordum sanki. Ceza sömürgesindeyim. Başımda bir ağırlık hissediyordum, sanki demir bir maske geçirmişlerdi kafama. Mavi ışıklar görür gibiydim.

"Gözbebeği çaplarında asimetri var."

Bölük pörçük düşünceler vardı kafamda, belli ki uyanıyordum, ama hareket edemiyordum. Ah bir uyansam. Yine mi uyudum? Saatler, günler, yüzyıllar?

Yine sis basmıştı, sisin içinde sesler, sisin üzerinde sesler. *Seltsam im Nebel zu wandern!* Hangi dil bu? Denizde yüzer gibiydim, kumsala yakındım, ama bir türlü ulaşamıyordum oraya. Kimse beni görmüyor ve gelgit beni uzağa atıyordu.

Lütfen, bir şeyler söyleyin bana, lütfen dokunun bana. Alnımda bir el hissettim. Çok şükür. Başka bir ses: "Hanımefendi kimi

hastalar vardır ansızın uyanıp ellerini kollarını sallaya sallaya çıkar giderler."

Biri yanıp sönen bir ışıkla ve bir diyapazonun titreşimiyle beni rahatsız ediyordu, sanki burnumun dibine önce bir hardal kabı, sonra da sarmısak uzatmışlardı. *Toprakta mantar kokusu var.*

Başka sesler de var, ama bunlar içimden geliyor: *Buharlı bir lokomotifin uzun iniltileri, sisin içinde tek sıra halinde San Michele in Bosco'ya giden belli belirsiz papazlar.*

Gökyüzü kül rengi. Irmağın yukarısında sis, aşağısında sis, kibritçi kızın ellerini ısıran sis. Köpekler Adası'nın köprüsünden geçenler sisli göğe bakıyor, koyu renkli sisin altında asılı duran bir hava balonundaymış gibi sisin içine dalmışlar, ölümün bu kadar çok tahrip ettiğini bilmezdim. İstasyon ve kurum kokusu.

Yaniden derin bir uykuya daldım belki de. Sonra bir aydınlık, *bir bardak su ve anis içindeyim sanki...*

O karşımdaydı, bir gölge gibi görsem de karşımdaydı. İçkiyi fazla kaçırmış gibi kafam karmakarışıktı. Güçlükle bir şeyler mırıldandığımı sanıyorum, ilk kez o anda konuşmaya başlamıştım sanki: "*Posco reposco flagito* sonsuz geleceğe mi egemenler? *Cujus regio ejus religio*... Ausburg Barışı mı, Prag'da pencereden atma olayı mı?" sonra: "Güneş otoyolunun Apenninler mevkiinde, Roncobilaccio ve Barberino del Mugello arasında da sis var..."

Anlayışla gülümsedi bana: "Şimdi iyice gözlerinizi açıp çevrenize bakmayı deneyin. Nerede olduğumuzu anladınız mı?" Artık onu daha iyi görüyordum, üzerinde gömlek –nasıl denir– *doktor gömleği* vardı. Gözlerimi çevirdim, başımı da oynatabiliyordum: Oda sade ve temizdi, birkaç küçük metal eşya vardı, açık renkler Kullanılmıştı, yataktaydım, koluma da bir kanül takılmıştı. Pencereden, inik storların arasından içeri güneş sızıyordu, *bahar havada ışıl ışıl, toprakta cıvıl cıvıl.* "Bir... hastanedeyiz ve siz... siz de doktorsunuz. Hasta mıydım?"

"Hastaydınız, evet, sonra anlatırım. Ama artık bilinciniz yerine geldi. Ha gayret. Ben Doktor Gratarolo. Bağışlayın, ama size birkaç soru sormam gerek. Kaç parmağımı gösteriyorum size?"

"Bir el o, onlar da parmak. Dört. Dört değil mi?"

"Elbette. Peki altı kere altı kaç eder?"

"Otuz altı, elbette." Düşünceler kafamda yankılanıyordu, ama her şey neredeyse kendiliğinden aklıma geliyordu. "Hipotenüsün karesi, karelerin... diğer iki kenarın toplamına eşittir."

"Tebrikler. Pitagoras teoremi olmalı bu, ama lisedeyken matematiğim altıydı..."

"Sisamlı Pitagoras. Eukleides öğeleri. Asla birleşmeyen parelellerin çaresiz yalnızlığı."

"Hafızanız çok iyi durumda görünüyor. Sormayı unuttum, adınız ne peki?

İşte o noktada duraksadım. Ama dilimin ucundaydı. Bir saniye sonra apaçık bir biçimde cevap verdim.

"Adım Arthur Gordon Pym."

"O sizin adınız değil."

Elbette Arthur Gordon Pym bir başkasıydı. O bir daha asla geri gelmedi. Doktorla uzlaşmaya çalıştım.

"Bana... İsmail deseniz?"

"Hayır, sizin adınız İsmail değil. Biraz gayret edin."

Bir sözcük. Bir duvara çarpmak gibi. Eukleides ya da İsmail demek kolayıma geliyordu, portakalı soydum başucuma koydum, der gibi. Kim olduğumu söylemek geriye dönüp duvarla karşılaşmakla eşdeğerdi. Yok, bir duvar değil, anlatmaya çalışıyordum: "Somut bir şey hissetmiyorum, siste ilerler gibiyim."

"O nasıldır, yani sis?" diye sordu.

"*Sis sivri tepelerde çiseleyerek yükseliyor ve deniz kuzeybatı rüzgârının altında beyazlaşıp çığlıklar atıyor...* Sahi sis nasıldır?"

"Zor durumda bırakmayın beni, sadece bir hekimim ben. Üstelik nisan ayındayız, onu size gösteremem de. Bugün 25 Nisan."

"*Nisan ayların en acımasızıdır.*"

"Fazla kültürlü değilim, ama bu bir alıntı sanırım. Bugün Özgürlük Bayramı da diyebilirdiniz. Hangi yılda olduğumuzu biliyor musunuz?"

"Amerika'nın keşfinden sonra olduğundan eminim..."

"Bir tarih... uyanışınızın öncesine ait herhangi bir tarih hatırlamıyor musunuz?"

"Herhangi bir tarih mi? Bin dokuz yüz kırk beş, İkinci Dünya Savaşı'nın sona erişi."

"Bu yeterli değil. Hayır, bugün 25 Nisan 1991. Yanılmıyorsam siz 1931 yılının sonunda doğmuşsunuz, onun için de altmış yaşına girmek üzeresiniz."

"Elli dokuz buçuk bile değil."

"Hesap yeteneğiniz mükemmel. Bakın, başınıza, nasıl desem, bir kaza geldi. Ama kurtuldunuz, geçmiş olsun. Ama tam olarak iyileşmediniz henüz. Küçük bir amnezi söz konusu. Merak etmeyin, bazen kısa zamanda geçiyor. Birkaç soruya daha cevap vermenizi rica edeceğim. Evli misiniz?"

"Bunu bana siz söyleyin."

"Evet, evlisiniz, Paola adında çok sevimli bir hanımla, gece gündüz yanınızdan ayrılmadı, ama dün akşam zorla eve yolladım onu, gitmeseydi dayanamazdı. Uyandığınıza göre onu çağırabilirim, ama önce onu buna hazırlamam gerekir, bu arada başka kontroller de yapmamız gerek."

"Peki ya onu bir şapkaya benzetirsem?"

"Ne dediniz?"

"Karısını şapka sanan bir adam var."

"Ah, Sacks'ın kitabı. Ünlü bir olay. Bakıyorum bilgili bir okursunuz. Ama sizin durumunuz farklı, yoksa beni çoktan soba sanmıştınız. Rahat olun, onu tanımasanız da bir şapkaya benzetmeyeceksiniz. Gelelim size. Adınız Giambattista Bodoni. Bu ad size bir şeyler hatırlatmıyor mu?"

Şimdi hafızam dağların ve vadilerin arasında, uçsuz bucaksız ufukta bir planör gibi uçuyordu. "Giambattista Bodoni ünlü bir matbaacıydı. Ama ben o değilim, bundan eminim. Ben Napolyon da olabilirim, Bodoni olmakla aynı şey."

"Neden Napolyon dediniz?"

"Çünkü Bodoni, aşağı yukarı Napolyon dönemindendi, Napolyon Bonaparte, Korsika'da doğdu, birinci konsül, Joséphine'le

evlendi, imparator oldu, Avrupa'nın yarısını fethetti, Waterloo'da yenildi, 5 Mayıs 1821'de Saint Helena'da öldü, *hareketsiz olduğundan.*"

"Yanınıza bir ansiklopediyle gelmem gerekiyor, anladığım kadarıyla çok şey hatırlıyorsunuz, ama kim olduğunuzu hatırlamıyorsunuz."

"Tehlikeli bir şey mi?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse, güzel bir şey değil. Ama böyle bir şey ilk sizin başınıza gelmiyor, halledeceğiz."

Sağ elimi kaldırıp burnuma dokunmamı istedi. Sağın ve burunun ne olduğunu çok iyi biliyordum. Dokundum. Ama hissettiğim duygu çok yeniydi. Burna dokunmak işaretparmağının ucunda bir göze sahip olmak ve kendi yüzüne bakmak gibi. Bir burnum var. Gratarolo çekice benzer küçük bir aletle dizime, bacağımın bazı yerlerine ve ayaklarıma vurdu. Doktorlar refleksleri ölçer. Refleksler görüldüğü kadarıyla yerindeydi. Sonunda bitkin düşmüştüm, uyuyakalmışım.

Bir yerde uyandım ve bir uzay gemisi kabinine benzettiğim bir yerde olduğumu söyledim, şu filmlerde gördüklerimizden (hangi filmlerde, diye sordu Gratarolo, genelde hepsinde, diye cevap verdim, sonra *Uzay Yolu*'nu söyledim). Hayatımda asla görmediğim makinelerle anlamadığım bir şeyler yaptılar bana. Kafamın içine baktıklarını sanıyorum, kendimi hafif uğultuların ninnisine bırakmış, hiç sesimi çıkarmadan duruyordum, arada bir de yeniden uykuya dalıyordum.

Daha geç vakit (yoksa ertesi gün müydü?) Gratarolo yeniden yanıma geldiğinde yatağı inceliyordum. İnce, yumuşak, dokunuşu hoş çarşafları yokluyordum; örtü o kadar yumuşak değildi, biraz batıyordu; dönüp elimi yastığa vuruyordum, içine gömülmesi hoşuma gidiyordu. Şak şak vurup çok eğleniyordum. Gratarolo yataktan kalkabilecek miyim yoksa kalkamayacak mıyım öğrenmek istedi. Bir hemşirenin yardımıyla kalktım, başım dönüyor olsa da ayakta duruyordum. Ayaklarımın yere değdiğini hissediyor, başım dik duruyordum. İşte böyle durulur ayakta.

"'Hayatınla ilgili bir şeyler yaz' dedi Paola. 'Yirmi yaşındayken neler yapıyordun?' Şöyle yazdım: 'Yirmi yaşındaydım. Kimsenin, bu yaşın en güzel yaş olduğunu söylemesine izin vermem.' Doktor, komadan çıktığımda aklıma ilk gelen şeyin ne olduğunu sordu. Şöyle yazdım: 'Gregor Samsa bir sabah uyandığında kendini yatakta kocaman bir hamamböceğine dönüşmüş olarak bulur.'"

ISBN 978-605-09-3419-9

9 786050 934199

sertifika no: 11940